

V I E N Y B Ė

77 M. 15 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1963 M. BALANDŽIO (APRIL) 26 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dvi lietuvės pavergtųjų tautų moterų eisenos priešakyje lojalumo parade New York'e balandžio 27 d. kairėje Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė ir šalia Uknevičienė neseniai atvykusi į JAV iš Australijos. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Lietuviškų viršūnių konferencija

Amerikos Lietuvių Tarybos centro valdyba balandžio 20 d. Chicagoje buvo sukvietusi ALTO, VLIKO ir LLKO veikėjų pasitarimą, kuriam vadovavo ALTO pirm. L. Šimutis.

Pasitarimo rėmuose aukščiau išvardintų vienetų atstovai padarė pranešimus apie savo veiklą bei ateities planus. Taip pat buvo gvil-denti klausimai, liečią šių vienetų tarpusavio santykius, apsistota ties tarptautinės padėties nagrinėjimu ir pallesti svarbesnieji ateities uždaviniai.

Buvo padaryta eilė nutarimų, kurių tarpe pasisakyta už glaudų tarpusavio bendradarbiavimą; už pasirošimą Pavergtųjų Tautų Savaitės tinkamam paminėjimui, už suintensyvinimą akcijos JAV Kongrese, vyriausybėje ir J. T., remiant pastangas dėl Atstovų Rūmų užsienio reikalų komisijos praplėtimo, sudarant pako-misiją Pavergtomis Tautoms ir t. t.

Nutarimai, kaip taisyklė, neapsiejo ir be pasmerkimo "kai kuriems asmenims" (jie neįvardinti), kurie pasišovę megzti santykius su Sovietų okupuota Lietuva, kurie "vestų į santykiavimą su okupantu Lietuvai už kartu režimu."

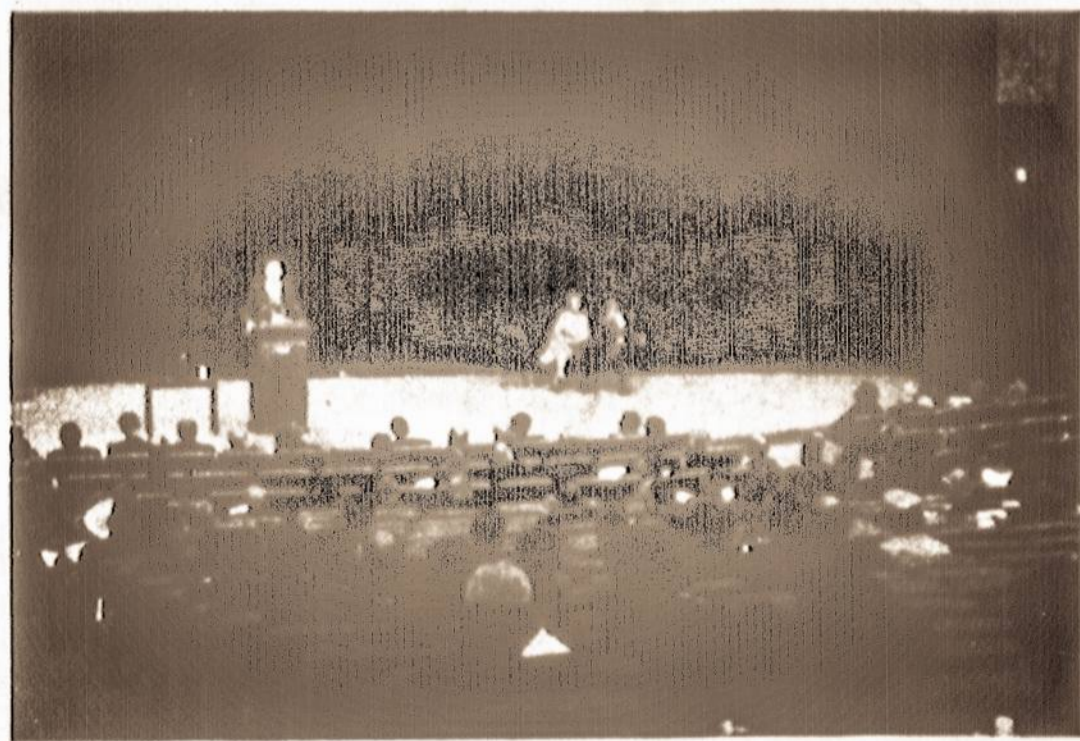
Pasitarime dalyvavo: L. Šimutis, E. Bartkus, T. Blinstrubas, dr. K. Drangelis, dr. P. Grigaitis, A. Rudis, dr. Vl. Šimaitis, J. Talaisas, M. Vaidyla (visi ALTO

Centro valdybos nariai), dr. A. Trimakas, dr. K. Sidlauskas, L. Šmulkštys (VLIKO atstovai), V. Sidzikauskas (LLK pirm.). Taip pat dalyvių tarpe buvo ir Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis.

Balandžio 19 d. buvo sukvietas platesnės apimties veikėjų pasitarimas, kuriame dalyvavo artai 100 Liet. Bendruomenės, ALTO, VLIKO ir spaudos atstovų.

Čia ilgesnius pranešimus padarė Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas ir VLIKO pirm. dr. A. Trimakas, abu atvykę iš New Yorko.

Pranešėjai vėliau susilaukė nemaža paklausimų ir į juos suteikė paaiškinimus. Plačiai buvo diskutuotos žinios dėl lėšų laisvinimo veiksniams sumažinimo, kurios, pasirodė, nėra visai be pagrindo.

Vaidas iš pastarosios State Departamento konferencijos, surengtos redaktoriams ir radijo komentatoriams JAV užsienio politikos klausimais. V. Tysliavienė negalėjusi išvykti, šioje konferencijoje Vienybę atstovavo arch. Antanas Varnas. Tarp kelių šimtų spaudos ir radijo žmonių buvo ir Chicago dienraščių Naujienų ir Draugo atstovai dr. P. Grigaitis ir dr. dr. Tarulis, ALTO Informacijos centro M. Kižytė ir ELTOS (neoficiali) atstovė Krivickienė. A. Varno nuotrauka

MES VYTAUTAS SIRVYDAS

Praeinant ir nueinant, pas mus vis, tartum arabai Mekką, visi prisimena menamąjį tretįjį frontą. Pastaruoju metu pasireiškė VLIKO dr. Trimakas ir į Laisvę žurnalo nr., o braškiam Railai tema virto tikru perpetuum mobile. Išsikalbėjimai įtikinančiai įrodė formalaus fronto nebuvimą, bet buvimą visuotinio noro, kuriuo dega ir pats dr. Trimakas ir kurį Darbininko redakcija apibūdino: Visi lietuviai išeiviai nori santykių su lietuviais Lietuvoje. Nori — tik neranda tinkamų priemonių to įgyvendinti, ypač nugalėti geležinės uždangos politines ir psichologines kliūtis. Tačiau — keblius klausimus keldami ir svarstydami, kai ko pramokstame, nežiūrint, kad išsikalbėjimai įrodė mūsų didelę stoką šaltų galvų, gausumą piktų liežuvių.

Išeivio lietuvio santykį su lietuviu Lietuvoje, žmogus su žmogumi, lietuvis su lietuviu pagrindu, visuomenė, štai, varo jau 16-tus metus, laiškais ir siuntiniais. Šiom priemonėm net karščiausios galvos ir pikčiausi liežuviai pritaria, nes — žmonių balsas, Dievo balsas. Po 1956 metų diktatūra ėmė įsileisti turistus, pirma tik į Vilnių, vėliau ir į kitas, griežtai ribotas vietas. Pakilnota ir Lietuvos bei išeivijos meno pajėgų pasikeitimas.

Laiškai cenzūruojami, siuntiniai apkraunami nežmoniškais mokesčiais, turizmas apribotas. Okupantas, atrodo, puikiai supranta, ko mūsų veiksniai nesupranta: geriausi karo vadai, visais žmonijos istorijos laikais remdavosi "patrulių" ir "žvalgų" (ir "šnipų") patarnavimu, iširti prieš pozicijas ir patirti, ką jis veikia. Tokiu būdu, kiekvienas turistas Lietuvon okupanto akimis — galimas "žvalgas," net vilkas avelės

Nukelta į 4 psl.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Paulina Petkus, gyv. Monrovia, California, Pirmojo Amerikos Lietuvių Prelato Mykolo L. Krušo (1878 -- 1950) atminimui finansavo Broniaus Budriūno giesmės "Sveika Marija" išleidimą. Giesmė yra skirta solo balsui, mišriam chorui ir vargonams. Išleido Muzikos Žinios. Paulina yra dažna ir šv. Kazimiero parapijos rėmėja ir uoli jos lankytoja, nors gyvena apie porą dešimčių mylių nuo lietuvių bažnyčios.

Los Angeles Lietuvių Dramos sambūris gegužės 11 d., Assistance League Play House, 1367 North St., Andrews Place, vaidina Antano Rūko "Bubulis ir Dundulis." 3-jų veiksmų linksmą nutikimą. Pradžią -- 9 val. vak. punktualiai. Bilietai po \$3, 2, 1,50, gaunami žemutinėje parapijos salėje ir valdinimo dieną prie kasos.

Juozas Bačiūnas, grįždamas iš Australijos, trumpam buvo sustojęs Los Angeles, kur kovo 31 d. Tautiniuose Namuose padarė platurį ir įdomų pranešimą apie Australijos lietuvių gyvenimą ir ta pačia proga aplankė parapiją ir jos įstaigas, palikdamas jos bibliotekai autografuotą savo knygą apie Australijos lietuvius.

Sol. Antanas Pavasaris nusipirko namus North Hollywood ir jau persikėlė ten gyventi. Netrukus iš Pietinės Amerikos atvyksta ir Pavasarienės tėveliai Stankai.

Inž. Vytautas ir Irena Tamošaičiai atvyko iš Australijos į Los Angeles gyventi ir čia baigia įsikurti. Tamošaitienė pradėjo dirbti Universiteto ligoninės klinikoje sekretorės darbu. Tamošaičiai yra jauni žmonės, gyvendami Melbourne daug dirbo lietuvių tarpe. Australijoje yra likę abiejų tėveliai ir kiti artimieji.

Julius A. Raulinaitis, prieš porą metų persikėlęs iš Washington, D. C., į Los Angeles gyventi, išlaikė Kalifornijos valstybės statybos inžinieriaus egzaminus ir įsigijo privačios profesinės praktikos teises.

Bertulių šeimos šventė buvo balandžio 6 dieną, nes

tada jų dukra Irena Grazina krikštijo savo pirmgimę dukrelę Ilonos Marijos vardais. Krikšto tėvais buvo A. Bertulis ir Jūratė Kades, Bartulytė yra ištėkėjusi už N. J. Bay ir abu palaiko ryšius su lietuviais. Krykštynų vaišėse dalyvavo būrys artimųjų.

Rekolekcijos, Kovo 24-31 dd, vykusios šv. Kazimiero parapijos rekolekcijos, vedamos Tėv. B. Markaičio, Lietuvių Jėzuitų Chicago Namų viršininke, praėjo dideliu pastėkimu. Misijonierius buvo gerai pasirengęs, kėlė aktualius klausimus. Žmonių dalyvavo žymiai daugiau, negu seniau. Rekolekcijos buvo baigtos religiniu koncertu, kurį surengė parapijos choras, vedamas komp. Br. Budriūno. Trečiu kartu buvo atlikta Dubois oratorija: Paskutiniai Kristaus žodžiai. Žmonių buvo pilna bažnyčia. Solo partijas giedojo Birutė ir Rimtautas Dabšiai ir Vincas Šaras.

Vargonavo Ona Metrikienė, Choras ir solistai partijas atliko tikrai gerai, teikė pamaldžią ir didingą nuotaiką. Bishop Montgomery High School seserys, dalyvavusios šlame koncerte, rašo: "As for Seven Words -- that was a beautiful experience that all of us treasure."

Jonė Peterienė gavo žinią iš Lietuvos, kad ten mirė jos mamytė Marija Vaitukienė.

Los Angeles šv. Kazimiero parapija, nuo pat savo pradžios, norėdama apjungti visus geros vallos lietuvius, gyvenančius Pietinės Kalifornijos platybėse, be religinių reikalų, didelį dėmesį kreipia ir į kultūrinius tautinius reikalus. Šiais metais sukanka 10 metų nuo jos rengiamų Lietuvių Dienų, kurios sutraukia minias lietuvių ir jų draugų. Šių metų mūsų Diena bus labai didinga.

KONKURSAS 1863 M. SUKILIMO SUKAKČIAI PAMINĖTI

Lithuanian American Art Club, susitaręs su Čiurlionio Galerijos direkcija, 1863 m. sukilimo šimtmečio proga skelbia 1941-50 m. lietuvių tautos sukilimui ir partizanų kovoms pavaizduoti dailininkų darbų ta tema konkursą.

1. Konkurse gali dalyvauti visi laisvame pasaulyje gyvenantys dailininkai-tapytojai, grafikai, skulptoriai, keramikai, dekoratoriai ir architektai.

2. Už geriausią meno kūrinį skiriama 1000 dolerių premija, antroji premija 500 dol., ir trečioji -- 250 dol.

3. Premijuoti kūriniai palieka Čiurlionio Galerijos nuosavybę.

4. Čiurlionio Galerijos direkcija sudaro Jury Komisiją, į kurią įeis trys dailininkai ir du kviešti visuomenės atstovai.

5. Tapybos darbai neturi būti didesni kaip 72 coliai pločio, kultūros ir kitų techninių -- neaukštesni kaip 72 coliai. Sunkiai pergabunami darbai pristatomi pačių autorių priemonėmis. Ne-

premiuoti darbai bus gražinti autoriams Čiurlionio Galerijos lėšomis.

6. Visi atsiųstieji darbai, vaizduojantys 1941 m. sukilimą ir partizanų kovų epizodus, bus išstatyti tam tikslui organizuojamoje specialioje parodoje, kuri bus Jaunimo Centre -- Čiurlionio Galerijos patalpose.

7. Visi kūriniai turi būti pristatyti Čiurlionio Galerijai iki š. m. gruodžio 4 d. imtinai.

L. A. Meno Klubu valdyba
Čiurlionio Galerijos
Direkcija

* Chicago Lietuvos Vyčių organizacijos nariai, minėdami šios organizacijos 50 metų gyvavimo sukaktį, balandžio 27 d. L. Vyčių salėje turėjo linksmavakarį su mentine dalimi ir šokiais. Apie šią organizaciją, įsteigtą lygiai prieš 50 metų -- 1912 m. balandžio 27 d., platesnį aprašymą duosime kiek vėliau.

Nauja advokatė Bostone kalba 6 kalbom

Lietuvė, kalbant šešiom kalbom, neperseniausiai atvykusi iš Europos, pradeda advokatės praktiką Bostone. Tai Marija Šveikauskienė, kuri išlaikė Massachusetts valstybinius egzaminus ir balandžio 24 d. prisaiškinta Vyriausiojo Teismo Bostone advokatės pareigoms (Attorney at Law).

Šveikauskienė teisės mokslus yra baigusi ir Lietuvoje, vėliau gyveno Anglijoje ir nuo 1946 m. Amerikoje. Tai viena iš negausių naujesniųjų atelvių, teisininkų, kurie įsigijo advokato teises Amerikoje. Kadangi Europoje teise yra paremta romėnų teise, o Anglijos ir Amerikos teisė paremta precedentais, tai Lietuvos teisininkams, netekusiems Amerikon sunku pritaikyti savo profesijos žinias. Jiems reikia iš naujo mokytis. Daugeliui tas nebuvo įmanoma ar tai dėl kalbos nežinojimo, ar tai dėl amžiaus, ar tai dėl negalėjimo keletą metų lankyti mokyklą, kada reikėjo sau ir šeimai pragyvenimą užsidirbti.

Norėdama įsigyti Amerikoje teises advokatauti,

Šveikauskienė prieš ketverius metus įstojo į Boston College Law School ir pernai ją sėkmingai baigė. Boston College nors vadinasi Kolegija, bet yra pilnas Universitetas ir tik iš vardo skiriasi nuo kito Universiteto Bostone, kuris vadinasi Boston University.

Boston College yra jėzuitų įkurta prieš šimtą metų ir šį mėnesį šventė šimto metų jubiliejų, į kurį buvo atvykęs pats JAV prezidentas Kennedy. Šito Universiteto teisės skyrius (Law School) yra garsi Amerikos teisės mokslų institucija. Pernykščią laidą pradėjo prieš ketverius metus apie 350 asmenų, o baigė tik 80, ir jų tarpe buvo Šveikauskienė.

Europos ir Amerikos teisių žinojimas, šesių kalbų mokėjimas gyvenimo patirtis ir didelis noras verstis teisininkės darbu, tai beveik visos sąlygos jam būti gera advokate. Ji atidaro savo įstaigą: Belgrade Avenue, Roslindale, Boston 31, Mass. Tel. FAirview 5-4250.

Apie naująją advokatę jau yra rašiusi ir vietos angliška spauda, taip pat ir apie jos du sūnus, kurių vienas -- Leopoldas netrukus gauna daktaro laipsnį ekonominiuose moksluose ir dabar yra dėstytojas Yale universitete. Kitas jos sūnus -- Gediminas -- yra užbaigęs studijas daktaratu gauti politiniuose moksluose Columbia universitete ir laikinai dirba to universiteto School of Journalism raštlinėje.

* Cicero Liet. Bendruomenės ruošiamas koncertas ir motinų pagerbimas su vaišėmis įvyks šv. Antano parapijoje gegužės 4 d.

Nauja advokatė Bostone: Marija Šveikauskienė išlaikė Massachusetts valstybinius egzaminus ir balandžio 24 d. Vyriausiojo Teismo Bostone prisaiškinta advokatės pareigoms (Attorney at Law). Šveikauskienė atidaro savo įstaigą 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston 31, Mass. Tel. FAirview 5-4250.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

ŠVIESOS IR SANTAROS FILISTERIŲ NEW YORKO SKYRIUS MALONIAI KVIEČIA Į SAVO PAVASARIO BALIŲ, RUOŠIAMŲ SWAN CLUB RESTORANE GLENWOOD LANDING, LONG ISLANDE Š. M. GEGUŽĖS 4 D., 8:30 VAL. VAK.

Koktailis - vakariene, šokiai, grojant J. Thomas orkestrui. Stalams užsakyti ir smulkesnei bei kelio informacijai prašome skambinti Nijolei Valaitienei, telefonas LA 8-2231. Išangos kaina \$10 asmeniui.

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

M E S

VYTAUTAS SIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

kailyje. Čia jam padeda mūsų veiksniai, draudžią daryti kokias nors keliones Lietuvon.

Amerikiečiai ir rusai, jau kelinti metai, apsiikeičia meno pajėgomis: pavieniais artistais (vienas amerikietis pianistas net Maskvos brangią dovaną nusinešė!), dramos ir orkestrų ansambliais. Lenkijos diktatūra Amerikos lenkams yra prisiuntusi Mozūrų, Sląsko ir Foznanės chorų ir ansamblių. Nežinau, ar Amerikos lenkai tolygiu atsikėmė: kažin, ar turi atitinkamą pajėgų?

Fas mus spauda neiškėlė autoritetingų, konkrečių bet kokių planavimų (gal bijojo triukšmingųjų?). Todėl įdomu skaityti Vl. Ramojo į Laisvės žurnale. Pasakoja: Okupantui (?) parduodo Vilniuje pamatyti mūsų Chicagoje statomą operą AIDĄ, tat su vadovybe bandė laisvais, telegramomis sueiti į kontaktą žmonės iš sovietų atstovybės Washingtone. Vadovybė neatsiliepė, bet panoro iš Lietuvos gauti Klovos operą Pilėnai ar Vaivą. Tereikėjo atlikti nedidelis formalumas: parašyti prašymas Kultūros valdybai Vilniuje. Tas reikštų pripažinti okupanto režimą (?). Vadovybė pasitūmą (kieno?) atmetė.

Taip dalykai ir tebestovi. Chruščėvo "kadriųjų" su savo menininkais nušviesdama (jis kazokišku batu čia tryptelėjo), Dirva sprendžia: Užtrenkė duris bendradarbiavimui. Kitais žodžiais, išeivis lietuvis vėl gali sau ramus snausti ir sąžiną nuraminti: okupantas pasakė "niet" ir tas jo "niet" mums privalomai šventas! Vilniaus Tiesoje Lietuvos komsomolo viršūnių posėdį pasiskaitęs Draugas džiūgauja: Pripažinta — Lietuvos jaunimą veikianti užsienio įtaka. Kurio užsienio įtaka? Kurio užsienio? Aišku, ne mūsų, nes čia mūsų užsienis eina koja kojou su okupanto draudimais. Šiukštu net nedidelį formalumą širkštelti!

Taip ir tebestovi prieš išeiviją neišspręstas klausimas: ne jau taip ir pasiliksime kas sau gyventi: mes saugioje Amerikoje, tautos kamienas pavojingoje Lietuvoje, šaltojo karo ir formalumų baime perskirti?

MUMS RAŠO:

Labai malonus prisiminimas Brooklyno; muzikologijos praeities pabiro, kurias aprašė mylimas kompozitorius Juozas Žilevičius. Daug dar galima būtų kas pasakyti apie Miko Petrausko veiklą Brooklyne 1908-1909 m.

Vienybėje daug rašo Pranas Narvydas. Ir jis galėtų daugiau parašyti apie M. Petrausko chorą, ir P. Narvydas, kuris jau 1908 m. dainuodavo su Petrausko choru, McCaden bažnyčios salėje. Tuo laiku geriausi bosai buvo Narvydas, Vingilis ir Kraučionas. Nuo tada jau pradėta dainuoti ir vaidinti didesnius muzikos veikalus, (operetas.) Visi dainininkai gerai dirbo ir dainavo, ir daug jų jau ir nėra gyvų. Bet, mano

supratimu, kad didelis nuopelnas meniniame darbe tenka Pijui Bukšnaičiui. Dar nemačiau, kad kas būtų prisiminęs jo muzikos veikalus, jojo gabumus, kad buvo malonu dainuoti ir išreikšti tikrai lietuviškus žodžius ir įsijausti dainuojant taip, kad būtų ir lietuviška ir operetė. Taipgi pastebėjau, kad Brooklyne dažnai dainuodavo ne S. Sodeika, bet Antanas, su Antanu mes susitikom Mahanoy City 1912 m., kai Račiūnas rodydavo iliustracijas, o Juozas Danilius stovėdavo prie projektoriaus, K. B. Kraučionui jis akompanavo dainuojant Onytę, už Raseinių ant Dubysos ir dzūkišką dainelę Dovanojo man cevelis pupų recelį, nežinau ar dziks ar

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

Girnakalis

Pastaruoju laiku mūsų vaduotišką spauda, lyg nulūžusią geležtę radusi, atkreipė dėmesio į Kaliningrado (buv. Karaliaučiaus) srities ūkinį prijungimą prie Lietuvos TSR.

Kaliningradas ir jo sritis yra II Pas. karo vaisius, taip kaip ir vakarinė Lenkijos siena. Būk tai šiuose reikaluose dar turės tarti žodį būsimoji taikos konferencija. Bet visas politikos plonybes susumavus, Kaliningrado sritis yra Sovietų ekspansijos ir Vakarų naimumo apraiška, Kaliningrado uostas sovietams būk tai reikalingas kariniais ir ekonominiiais sumetimais, bet tais pačiais sumetimais jie lygiai tiek pat teisių turi ir į Londoną ir į New Yorką.

Po Potsdamo pasitarimų, reiškią, 1945 m., paaiškėjo Lietuvos—Latvijos—Estijos likimas. Laisvės viltys pasidarė labai tolimos su labai nedideliu galimumu realizuotis. Rusiškosios Kaliningrado srities atsiradimas sovietams yra lyg garantija, kad, pvz., Lietuvos laisvės problema jokiose rimtose kalbose neis pirmuoju programos punktu, kad Lietuvos reikalas eis tik po Kaliningrado.

Į Kaliningrado sritį rusai neturi jokių istorinių ir tautinių teisių. Tačiau istorinių ir tautinių teisių sovietai iš viso vargu ar pripažįsta. Mes vis skaitydavome, kad Rytprūsiose gyventojų dauguma yra arba suvokieinti lietuviai arba vokiečiai. Dabar to krašto tauti-

nį veidą pasako nauji vietovardžiai: Kaliningrad, Sovietsk (buv. Tilžė), Černiachovsk, Krasnoznamenak, Baltijsk, Gusev, Nieman, Žilino, Slavsk, Timiriazovo, Pobledino, Nesterov, Bolšakovsk ir t. t.

Kaliningrado sritis apima 15,100 kv. km ir turi 611,000 gyventojų (1959 m.). Tų gyventojų 95% sudaro rusai, guda ir ukrainai. Tos srities politinis įjungimas į Lietuvos TSR reikštų vieną iš dviejų: arba nepaprastą sovietų galybę arba didelį kvallumą. Bet kol kas sovietų galybė turi skaitytis su kitomis žemės rutulio galybėmis, o jų politikai yra labai gudrūs, tai ir Kaliningrado srities politinis statusas pasilieka gan aiškus.

Visų pirma, Rytų Europoje reikia ne tik nusistovėjusių, bet ir Vakaruose pripažįstamos tvarkos. Kol kas ten sovietai tvarkosi taip, kaip jiems patinka. Kad Kaliningrado klausimas Lietuvos kryptimi pajudėtų, reikia tokios taikos konferencijos, kuri nustatytų Vokietijos sienas ir Kaliningradą galutinai pripažintų sovietams. Paskui reikia, kad Lietuva—Latvija—Estija Vakarai sovietams pripažintų ir de facto ir de jure. Kol to viso nėra, tai sovietams nėra ko ir skubėti. Ar tokia konferencija, kur būtų sprendžiama Kaliningrado ir daug kitų klausimų, kada

nors bus? O gal dešimtmečiais besitęsianti dabartinė būklė sudarys tokias situacijas ir duos sprendimus taip, kad jokios konferencijos nebus reikalingos? O gal vietoj visokių derybų ir pripažinimų sovietai dums iš visų jiems nepriklausančių teritorijų jėgos stumiami?

Dabartinis ūkinis sujungimas tereiškia tiek, kad Kaliningradas ir LTSR tėra dvi Maskvos kolonijos, kuriose viešpats šeimininkauja taip, kaip jam patinka.

Kaliningrado srities sujungimas su LTSR į vieną respubliką padidintų LTSR teritoriją (dabar LTSR turi 65,300 kv. km), padidintų gyventojų skaičių (1959 m. LTSR buvo 2,700,000 gyventojų, jų tarpe 80% lietuvių, 8,5% rusų, 8,5% lenkų ir t. t.), Kaliningradas labai sustiprintų Lietuvos ūkį, ypač pramonę. Didesnis gyventojų maišymasis vargu vyktų, nes tam maišymuisi nenugalimų kliūčių nėra ir dabar. O, be to, ir gyventojų tankumas yra abiejose pusese gan panašus (Kaliningradas — 40,5, LTSR — 41,6 gyv. vienam kv. km).

Mano straipsny daug kur trūksta išvadų. O kur ir labai svarbu, pasitenkinu klausimais, su klausimais, be atsakymo. Mat, daug kur niekas nežino, kokius sprendimus darys atėtis. O svarbiausia — dabar įsikalkime, kad turime pareigą pagalvoti. Pagalvokime patys.

Greimo ir Deksnio "heroizmas"

Dirvoje A. J. Greimas iš Paryžiaus rašo:

"Nesenai viena iš Amerikos atvykusių viešnia manęs paklausė, ar, mano manymu, Jonas Deksnis herojus, ar ne."

— Herojus, bet pavargęs herojus, atsakiau jai.

Jinai manęs nesuprato. Pagal ją, kas jau pasirenka heroizmo kelią, tai ir eina juo. Arba nusisauka."

Kažkoks De Guonis Naujienose dabar pasidarė išvada, kad "ta viešnia iš Amerikos" buvusi V. Tysliavienė, kadangi jos nuotrauka su

Deksnio buvo tilpusi Vienybėje.

Naujienų De Guonui tenka priminti, kad V. Tysliavienė su Greimu nieko panašaus apie Deksnio "heroizmą" nekalbėjo. Buvo priešingai. Jam labiau rūpėjo iš "viešnios" patirti ką Deksnys jai Vilniaus viešbutyje pasakojo apie Greimo ir kitų jo bendradarbių "heroizmą", be to, kas jau Deksnio anksčiau buvo rašyta švyturyje, rašinyje "Sudužusios iliuzijos"...

Laisvės R. Mizarai nepatiko Vienybėje tilpęs rašinys apie poetą Justiną Marcinkevičių, perspausdintą iš 1959 m. Literatūros lankų numerio.

Poetą Justiną Marcinkevičių labai vertino ir Juozas Tysliava, kuris susipažinęs su jo kūryba iš Vilniuje leidžiamos Pergalės, kartą savo bendradarbiams tarė:

"Tai didelis talentas. Tai tikras poetas".

Bet į Marcinkevičiaus "kūrybinę laisvę" Juozas Tysliava žiūrėjo kitaip, negu kiti.

Lietuvio poetas išelvijoje, jis sakydavo, turi visokias

Nukelta į 7 psl.

PAREIŠKIMĄ lietuvių spaudai, kad Vienybė užbaigia visus ginčus su savo puolimais adversarais, ir kad Vienybė daugiau neatsakinės į jai daromus puolimus. Tik tokiu būdu pareiškus puolimų ignoravimą susažonins pačius puolikus nuo tolesnių pūdinėjimų, kurių skaitytojams jau užteko.

Z. JANKAUSKAS Philadelphia, Pa.

ne dziks. Tuomet Antanas dejavo, kad labai sunkus tos dainos akompanimentas...

Iš pirmųjų dainininkų daug buvo gerų ne tik dainuot, bet ir vaidinti. Reikia nepamiršti: Česnavičiūtes, Mariutės Sidabraitės (vėliau Strumskienės—Jokubaitienės). Dar pirmiaus Elzė Mikolūtė. Ir daug kitų, kurios jau paseno, kaip ir aš pats.

Vyrai dainininkai daugumoje suminėti, tik Trubadūrų kvartetas kai užsimezgė, tuo laiku dainavo Steiny, ir Surusaitis, vėliau antrą tenorą paėmė K. B. Kraučionas ir bosą jaunasis Vitalis Bukšnaičis (kuris tragiškai žuvęs). Taipgi ir pirmas tenoras Kažemėkas jau dainuoja anam svietai...

K. B. KRAUČIONAS

VALERIJAI TYSLIAVIENEI: Didžiai gerbiamoji,

Laikas būtų nustoti su lietuvių spaudos peštukais "kvailį kočioti."

Pažinau gerai Jūsų tėvus kaip nepamainomus Lietuvos mylėtojus—patriotus. Tokioje dvasioje tėvai išauklėjo Jus, seserį Elena ir brolių mylėti savo tėvų žemę, Lietuvą, kaip ir šį kraštą, kuriame visi Jūs gimėte, būti ištikimais jo piliečiais. Man visa tai yra žinoma, nes man gyvenant nuo 1922 m. Philadelphiaje, kaip tėvus, taip Jus visus teko pažinti. Neveltui Jūs visi palikote svarbiose lietuvių, o brolis Amerikos, pareigose.

Skaityu Vienybę nuo 1905 metų, atvykęs Amerikon 1904 m. gruodžio 19 d., tuomet Vienybė Lietuvių vardu, 1912 m. pradėjau ją rašinėti taip vadinamas "korespondencijas" iš lietuvių gyvenimo veiklos, straipsnius kitais reikalais, polemikas ir kritikas. Jos skiltyse sutilpo visi rašėivos, kas ir ką parašė, betgi tada

A. Morkaus "Baltasis miestelis"

A. Morkaus "Baltasis miestelis". Valstybinės grožinės literatūros leidykla. Vilnius, 1962, tiražas 10,000 egz.

JUOZAS GOBIS

"Baltasis miestelis" — tai 225 psl. kišeninių romanų formato knyga, sudaryta iš penkių apsakymų ir vienos apsakos. Knygos autorius — chicagiškis lietuvis. "Be kalbos nėra literatūros, literatūrą žmonių įprastinė, taisyklingoji kalba te sudaro; literatas visur, rodos, turi mokėti tą kalbą, kuria jis savo visuomenę rašo." "Kas nemėgsta savo kalbos, tas nemėgsta ir savo tautos," sakė prof. J. Jablonskis.

A. Morkaus rašo taisyklinga, gyva, žodinga ir vaizdinga lietuvių kalba, tik be reikalo vartoja kai kuriuos nevykusius naujadarus, pvz., "savimeilė" (t. b. savimylė), "žingeidus" (t. b. smalsus), "nebylų" (t. b. nebylų), tad jam negalima prikišti, kad jis nemylis savo kalbos ir savo tautos, bet jo kai kuriuos idėjas nėra vietoms priimtinas.

Sunku iš šios knygos spręsti, ar jos autorius išpažįsta M. Gorkio, ar Ignazio Silone, ar Pablo Picasso ideologiją, bet joje atsispindi autoriaus konformizmas su socialistiniu realizmu sovietine to žodžio prasme.

Apsakyme "Baltasis miestelis" įtikinamai nupieštas negro linčavimas, bet atrodo, kad tema lyg būtų pasenusi, nes negrai nebeliūčiuojami, o priešingai: Los Angeles mieste neseniai buvo garši juodų musulmonų (Black Muslims) byla, kurioje negrai musulmonai buvo kaltinami rasinės neapykantos motyvais maištavę prieš policiją ir vieną policininką nužudę.

Toks maištas būtų suprantamas Tennessee ar Missisipio valstybėse bet ne Kalifornijoje, kur jokios rasinės segregacijos nėra, kur negrų niekas neskliaudžia, nelinčuoja. Atrodo, kad autorius linčavimą siūžetu tam, kad įsitemktų antiamerikinei sovietų propagandai ir Valstybinei grožinės literatūros leidyklai.

Apsakyme "Krautuvininkas Tomas" vaizduojamas kūrybinis lietuvis dailininkas emigracijoje iš meno parnaso nukritęs į sėkmingo krautuvininko poziciją ir tokio menininko dramatinę savijautą, jam atsідūrus už savo talento, už savo pašaukimo ribų.

Šis apsakymas yra įtikinamas ir jame skaitytojas nejaučia jokio užtempimo ant leninizmo meno kurpilio. Šį siūžetą autorius galėtų išplėsti į ilgą pasaką ar romaną.

"Gaisras" yra nepasisekęs apsakymas: jame vaizduojamas realus gaisras artimame Lietuvos miestelyje ir pavojus veikėjo namams užsidegti, bet kaip veikėjas atsiranda ant savo namų stogo, kaip be vandens užgesina beužsidegantį stogą, autorius nepasako, o jo herojus tariasi vien savo būvimu ant stogo apsaugojęs jį nuo užsidegimo be švč. Marijos paveiklo, be Dievo, kurio pagalbos šaukiasi kaimo moterėlės, ir be gaisrininkų pagalbos; užtenka vien personažo budėjimo užlipus ant stogo. Nei pasaka, nei realybė, o tik meniškasis papaistymas.

"Erdvėje" ir "Vokiškame traukinyje" autorius originaliai ir įtikinamai piešia vokiečių esesmanų žiaurumą žudant žydus be lyties ir amžiaus skirtumo, vien už tai, kad Hitleriui nepatinka žydų rasė, kad Hitleris juos laiko untermenšais (požmogiais, nepilniais žmonėmis).

"Erdvėje" autorius originalus tuo, kad pasakojimą pradeda realistiškai, o vėliau iš realybės sklandžiai pereina į pasąmonės, sapninių vaizdų piešimą; kažkas panašu į Vyt. S. Geros romaną "Štai ir viskas," sudarytą iš jo vyriausio herojaus priešmirtinių savo audringos praaities prisiminimų bei klaidėjimų.

A. Morkaus iškelia idėją, kad "visi atsakingi už viską"; bet už masines žydų žudynes jo "Erdvėje" tėra atsakingi naciai, nors na-

ciai laikė save "Herrenvolku" ("viešpačių tauta") ir okupuotuose kraštuose vengė juodo darbo, o šūviai žmonėms į pakaušį buvo laikomi juodu darbu. Vokiečiui rasistui dera komanduoti, diriguoti, o juodą žydų šaudymo darbą jie vykdė savanorių rankomis.

"Pabėgėlyje" autorius puikiai, įtikinamai vaizduoja paduges, valkatas (kliašarus, bomus). Šiuo atžvilgiu jo "bomų" vaizdai savo meniniu stiprumu prilygsta kai kuriems vaizdams M. Gorkio "Na dne" ir Knut Hamsuno "Hunger" romane.

A. Morkaus puikiai pažįsta "bomų" psichologiją ir moka ją pavaizduoti. Taip pat pabėgėlyje Ilonos Rūgytės dramą pavaizduoja įtikinamai, intriguojančiai.

Šioje apsakyme aštriai, satyriškai vaizduoja "buržuazinius nacionalistus, karo nublokštus į Vakarus," bet ne visus nacionalistus autorius pašiepia, o tik socialistus, kr. demokratų ir liberalus jų atstovų asmenyse, o tautininkai ir frontininkai, nors yra ne mažesni "vaduotojai," bet A. Morkaus jų nesatyrizuoja. Nei tautininkai, nei frontininkai Ilonos problema nesidomi, o pabėgėlyje J. Miklova tai visi veiksniai interesuojasi, visi jo pareiškimus frizuoja ir reklamuoja.

Iš A. Morkaus "Pabėgėlyje" matyti, kad Chicagos komitetas norėjo ir iš Ilonos padaryti biznį, vežioti ją po kolonijas ir imti pinigų už jos pranešimus, bet Ilona pabėgė ne pranešimų daryti, o su savo jaunystės draugu poetu Audriūnu pasimatyti, o šis Chicagoje pavirtęs tikru "bomu." Tas faktas galutinai palaužia išvargintą, morališkai išskankintą Iloną.

Laisvame krašte leidžiama satyrizuoti politinius lyderius, politinius veiksmus, bet Kačkys su savo žmona pavaizduoti visai neįtikinamai, ypač Kačkį pažįstantiems skaitytojams. "Pabėgėlyje" daro pikto šmeižto, paškvilio įspūdį. Ir "kačkynis" socialistas Karklaitis "per tirštomis" spalvomis nupieštas.

Rašytojas A. Morkaus

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Iš Lietuvos

* Režisieriaus R. Vabalo pagamintas lietuviškas filmas "Žingsniai naktį," dideliu pasisekimu rodytas Lietuvoje, dabar įtrauktas į Sovietų Sąjungos filmų atranką, iš kurios geriausi bus paimti į Maskvoje liepos 7 d. prasidedantį tarptautinį filmų festivalį. Tarp rusiškų filmų iš respublikinių tepateko tik Gruzijos ir Lietuvos kino studijų filmai.

* Kauno Politechnikos instituto ansamblis išvyko koncertuoti į Lenkiją. Kaunlečiai dideliu pasisekimu jau koncertavo Varšuvoje ir Katočiuose. Svečius, atvykusius į Varšuvą traukiniu iš Lietuvos, stotyje, šalia oficialių lenkų pareigūnų, pasitiko ir Varšuvos lietuviai.

* Vilniaus Universitete gegužės mėnesį šeši asmenys gins disertacijas Jungtinėje Ekonomikos ir Teisės fakultetų taryboje. Jų tarpe, kaip iš pavardžių matyti, yra du rusai, kiti lietuviai: Antanas Dikčius, Algimantas Karpus, Vincas Lapinskas ir Jonas Lelis.

* Vilniaus Dailės muziejuje jau antras mėnuo vyksta Dailės fondo paroda kurioje išstatyti Vilniaus, Kauno, Klaipėdos "Dailės" kombinatų eksponatai. Įvyksta šios parodos aptarime, dalyvaujant įvairių sričių dailininkams, buvo aptarti būdai, kaip pagerinti kombinatų darbą, kad jie pateiktų žmonėms dar įvairesnę, pigesnę, meniškesnę produkciją, kuo daugiau prisidėtų prie estetinio darbo žmonių auklėjimo.

Krautuvininkas Tomas

IŠ A. MORKAUS "BALTASIS MIESTELIS"

— Laikas yra patikimiausias kūrinių vertintojas,— sakau aš, atidarydamas langą ir vedindamas kambarį, kuriame tiek Tomo priūkyta, kad nors kirvį kabink.

Nuo pernai metų Tomas rūko cigarus. Anksčiau rūkydavo paprastas cigaretes. Bet pernai jis įsigijo valgomųjų produktų krautuvę, atseit, pasidarė biznierių, tad ir elgiasi, kaip tinka padoriam biznieriui — rūko cigarus.

— Laikas atskiria grūdus nuo pelų,— aš pakartojau tą pačią mintį kiek kitokiais žodžiais ir vogčiomis žvilgčioju į savo svečių: pritaria jis man ar ne?

Atrodo, kad Tomas patenkintas. Patogiais įsitaisęs sofoje, jis atkakliai dūmina didžiulį cigarą, gurkšnoja atsineštą savo degtinę ir apžiūrinėja naujuosius mano žurnalus. Šį kartą jis susidomėjo kažkokia spalvota reprodukcija.

Panašios scenos kartojasi beveik kiekvieną sekmadienio popietę. Sekmadieniai Tomas laisvas: jam nereikia stovinėti prie kasos, ginčytis su bobomis dėl kainų ir nereikia gauti iš krautuvės paauglių, kurie paprastai perkasi už dešimtuką, o pasivagia už dolerį. Todėl, suvedęs savaitės balansą, sekmadieniai Tomas ateina pas mane. „Pasidalyti mintimis“,— kaip jis sako.

Nors tie „pasidalijimai“ jau seniai man įgrisę iki gyvo kaulo, bet aš stengiuosi juos pakęsti. O mano kantrybės priežastis paprasta: Tomas ateina ne tuščiomis — jis atsineša ir bonką degtinės. Be to, jis dažnai pasako: „Tu knygų žmogus. Su tavim galima pasikalbėti.“ Šitokios pastabos, žinoma, glosto mano savimeilę, ir aš jaučiuosi ne kiek ne menkesnis už Tomą, nors krautuvės ir neturiu. Vadinas, knygų skaitymas taip pat šį tą reiškia.

Su Tomu mudu pažįstami nuo seniai. Darysime gimnazijos laikų. Tada Tomas, kad ir silpnokas mokinys, buvo laikomas apsigimusi dailininku. Daug kas jam pranašavo laurus. Nutapyti plakatai ar Vytauto Didžiojo portretą jam būdavo vieni niekai. Mokytojai kažkaip pro pirštus žiūrėdavo į jo mikčiojimus per pamokas ir rašydavo trejetukus, keldami iš klasės į klasę. Kaip čia reikalaus didelio žinojimo iš tokio lėto, baikštaus, sąvaingų akių jaunuolio, kuris savo gyvenimą žadėjo praleisti su palete?

Gimnaziją baigęs, Tomas išsprūdo iš mano akiračio. Netrukus prasidėjęs karas išbloškė mane iš gimtosios žemės, ir kiek metų aš nieko apie jį negirdėjau. Bet visada, kai tik prisimindavau savo mokslo draugus, Tomą išvairiai žuodavau tipiško dailininko po-

zoje: atsiskyrusį nuo pasaulio, užsisklendusį kokioje pašiūrėje ir tapantį... Išblyškęs veidas, nerimu degančios akys, sutaršyti plaukai...

Ir kaip aš nustebau, kai, jau keletą metų pagyvenęs Amerikoje, vienoje Čikagos užeigoje aš sutikau Tomą visiškai kitokį. Gerokai aptukęs, pomaduotais plaukais ir rėžiančių spalvų kaklaraiščiu vyrukas iš pat pirmųjų žodžių pradėjo girtis savo dideliais uždabiais. Tai buvo Tomas ir kartu ne Tomas.

Prisimindami senus gerus laikus, mudu issikalbėjome. Ne, Tomas savo likimu nesiskundė. Tiesa, per karą jam buvo tekę kiek pavargti, bet vėliau, pokario metais, jis vertėsis juošąja prekyba, išvažinėjęs visą Vakarų Vokietiją ir turėjęs pinigų kaip šieno. Prieš, trejetą metų jis atkeliavęs į Ameriką. Čia jam pavykė gauti gerai apmokamo darbo, susitaupyti keletą tūkstančių dolerių, ir dabar jis besidairas kokios tavernos ar krautuvėlės, nes pinigų laikymas banke tai grynas nuostolis.

Tomas buvo kalbus ir darė ramaus, saviimi patenkinto žmogaus įspūdį. Tik kiek vėliau, mums gerokai išsišnekejus, jis atrodė kažkaip keistai susijaudinęs. Tai nustebino mane.

O buvo taip. Besiruošdamas atsiveikinti, aš visiškai atsitiktinai užsiminiau jam apie

Nukelta į 6 psl.

Krautuvininkas Tomas

Atkelta iš 5 psl.

tapybą. Taip sau, be jokio tikslo. Pasakiau, berods, kad Amerikoje retas kas domisi netaikomuoju menu, todėl čia ir dailininkų daug mažiau, negu Europoje. Ir štai Tomas kažkaip netikėtai užsidegė. Jis ėmė įrodinėti, kad tai netiesa. Amerikoje esą daug ir gerų dailininkų. Ir jis pats laiką save dailininku. Ne, jis nuo meno nenutolęs. Jis tik laikinai padėjęs leptuką, kol prasigyvensias. Jis dar parodysias, ką jis gališ...

Zinoma, tokia jo kalba man atrodė juokinga, ir aš ją laikiau pusingirčio žmogaus svaichiojimais (mudu buvome išlenkę po ketletą stikliukų). Bet staiga pakitęs Tomo kalbos tonas mane kažkaip sujdomino. Atsisveikindamas aš pasisakiau, kad gyvenimu netoliese ir kad Tomas visada mano laukiamas svečias. Jeigu jis dar besidomės menu, tai pas mane rasiąs neblogų reprodukcijų, atsivežtų iš Europos. Be to, aš prenumeruoju ir vieną meno žurnalą. Tomas mano kvietimą priėmė išskėstomis rankomis. Jis ateisias. Jis butinai ateisias...

Gal po mėnesio ar dviejų Tomas atejo. Ir šį kartą jis buvo išpomaduotais plaukais, rėkiančių spalvų kaklaraiščiu, bet apskritas jo veidas atrodė truputį apsilbausęs, gal net paniuręs. Įėjęs pastatė ant stalo bonką degtines ir nei iš šio, nei iš to kažkokiu prislėgtu balsu pradėjo dėstyti savo pažiūras į gyvenimą. Gyvenimas, anot jo, tai ilgas kelias, suskirstytas į šviesius ir tamsius tarpsnius. Žmogus taip pat esąs iš dviejų elementų, iš sielos ir kūno, ir turįs pereiti tą kelią ištaisai.

Ir kėistai nei šviesiuose, nei tamsiuose tarpsniuose jis nestojąs laimingas. Čia todėl, kad jam būnant šviesiame tarpsnyje, alkstąs jo kūnas, o pasiekus tamsųjį — alkstanti jo siela. Ir taip nuo gimimo iki pat mirties ir meko geresnio nesą galima sugalvoti...

Nors toji gyvenimo tarpsnių filosofija man atrodė labai primityvi ir priminė pamokslininkų pasakas apie angelo ir velnio amžiną kovą, bet aš neprieštaravau. Man dingtelejo, kad čia Tomas bando pateisinti savo atsisakymą nuo tapybos. Lyg jam pritarėdamas, papasakojau apie vieną devynioliktojo šimtmečio prancūzą, kuris jaunystėje pasireiškęs nepaprastais poetiniais gabumais, bet greitai eileraščius metęs ir išvažiavęs į Afriką turtų ieškoti. Afrikoje jam pasisekė išgyti milijonus. Tada jis sugrįžęs į Prancūziją ir vėl ėmėsis poezijos. Ir miręs ne tik turtingas, bet ir garsus.

Mano pasakojimas Tomui labai patiko. Jis labai norėjo susipažinti su to prancūzo biografija ir jo eileraščiais. Aš pridėjau Tomui juos parupinti.

Mudu tą vakarą dar ilgai kalbėjomes visokiausiais meno ir kitais klausimais, kol pagaliau Tomas, kažkaip nušvitęs, pakilo ir išejo. Atsisveikindamas jis stipriai suspaudė man ranką ir tarė:

— Tu knygu žmogus. Su tavimi galima pasikalbėti.

Nuo to karto Tomas buvo man nuolatintis sekmadienių svečias. Vos tik pradeda linkti saulė į pietus, žiūrėk, jis ir atkiūtina. Atsineša bonką degtinės, pustuzinį cigarų, ir, kol toji bonka ištuštės, o cigarai pavirs dūmais, aš žinau, kad Tomas neišeis. Jis noriai sklaido žurnalus, kartais pavarto vieną kitą knygą, bet ypač mėgsta reprodukcijas. Paims kokį Vangogą ar Gogeną, įsižiūrės ir ima samprotauti. Atseit, Vangogo paveikslų nieks nenorėjęs pirkti... Dailininkas skurdęs... Gyvenęs palėpėse ir mansardose... O dabar jo kūriniai geriausiuose muziejuose...

Ir kaip sunku klausytis vis tų pačių, jau šimtus kartų girdėtų Tomo samprotavimų, bet negi uždrausi žmogui kalbėti, jei kalba iš širdies ir dargi prie bonkos degtinės. Aš paprastai tik klausausi ir tyliu. O kai tylėti jau nepatogu, aš taip pat lepteriu kokią seną tiesą.

— Laikas atskiria grūdus nuo pelų, — aš pakartoju, grįždamas nuo lango prie stalo, ir džiaugiuosi, kad dabar vel išsisų pusvalandį Tomas kalbės pats su savimi, o aš tylėsiu, kol vėl teks įsiterpti.

Bet kartais Tomas pajunta mano nenorą skverbtis į jo samprotavimus, nors aš tatau slepiu, kiek galėdamas. Kartais jis ryžtingai pastumia į šalį reprodukciją, įsmeigia akis į mano veidą, ir aš juntu grasinimą: „Jeigu tu dar pakartosi šitą banalybę, aš tau galvą suskaldysiu.“

Nors Tomas šitų žodžių niekada garsiai neištaria, bet aš žinau, ko jis nori. Aš pažįstu jį kiurai. Tomas laukia, kad aš jam papasakočiau ką nors naują, negirdėtą. Ką nors, ką aš per savaitę skaičiau knygose ir žurnaluose. Juk jis pats nebeturi laiko. Jam reikia prekiauti. Bet jis stengiasi nenutolti ir nuo meno. Aš privalau ką nors surasti, išskaityti. Privalau. Kitaip jis čia nesirodytų...

Nenorėdamas įžeisti savo svečio, tokiais atvejais aš griebiuosi anekdotų arba aktualijų. Zinoma, iš menininkų pasaulio. Kartais man pasiseka patenkinti Tomo troškulį. Aš atsimenu, kaip skardžiai jis kvatojosi ir kaip pritariamai linkčiojo galva, kai kartą aš jam pacitavau kažkur ir kažkada skaitytus žo-

džius, kuriuos neva pasakęs prieš mirtį vie-nas garsus dailininkas: „Menas tai niekai. Tai degeneratų žaidimas. Jeigu aš gyvenčiau iš naujo, tai būčiau stalius arba krautuvininkas, tik ne menininkas. Amatai bent pelningi. O iš meno — nieko daugiau, tik kančia...“

— Matai, jis būtų buvęs krautuvininku, — man pabaigus, šūktelėjo Tomas ir kokią minutę negalėjo suvaldyti juoko.

Tą vakarą mudu užsisėdėjome ilgiau, negu kitais sekmadeniais. Kai pasibaigė Tomo bonka, aš ištraukiau antrą. Gal ir iki vidunakčio mudu būtume taip sėdėję. Tik vienu metu, gal po antrojo ar trečiojo naujosios bonkos stikliuko, Tomas pradėjo kumščiais daužyti stalą. Daužo, kad net bonka šokinėja. Kai aš ėmiau jį raminti, Tomas staiga pašėlo.

— Tu melavai! — subliovė jis kažkokiu laukiniu balsu. — Tu melavai! Dailininkas taip nesakė.

— Ko nesakė? — aš ne iš karto supratau susijaudinimo priežastį.

— Tu melavai! — kartojo Tomas. — Jis nesakė, kad būtų buvęs krautuvininku! Tu pats sugalvojai tą pasaką! Todėl, kad aš krautuvininkas! Tu melagis!..

— Nusiramink, — aš suėmiau jį už pečių. — Pažadinsi šeiminkus, o jie rytoj mane išmes iš buto už triukšmavimo.

— Tu melavai! — aidėjo Tomo riksmas.

Aš delnu mėginiau užčiaupli Tomo lūpas ir staiga pajutau gėdą. Tomas verkė. Tomas daužė kumščiais stalą ir verkė kaip mažas vaikas. Stambios šaros riedėjo apskritu, švariai nuskustu veidu ir krito ant blizgančio kaklaraiščio.

— Aš melavau, Tomai, — kažkaip netikėtai išsprūdo man žodžiai. — Aš melavau. Dailininkas taip nesakė...

Nuo to vakaro aš su Tomu esu atsargesnis. Besiklausydamas jo samprotavimų, aš kartais pagalvoju, kad jis ir pats jų naivumą, tur būt, puikiai supranta. Bet jis vis tiek juos kartoja, norėdamas išprovokuoti pokalbį, kurio jis ilgisi per visą savaitę, užsidaręs savo valgomųjų daiktų krautuvelyje. O ir įsiterpdamas, aš dabar atidžiau pasveriu savo žodžius, negu anksčiau. Ir man atrodo, kad iš visų krautuvininkų, kuriuos man teko per savo gyvenimą pažinti, Tomas yra pats nelaimingiausias...

Mano kelias į muzikos meną

AT SIMINIMAI

AB Rodinka

Angliakasių mieste

Tapsimys

Atvykęs į Mahanoy City, jau drąsiai pradėdau eiti vargonininko pareigas. Man jau nebalsūs svetimi vargonai bei chorai. — aš jau turėjau tikrą vargonininką.

Miestelis buvo nedidelis; gyvenimo, daugiausia lietuvių, beveik visi dirbo anglies kasyklose. Klebonui iš karto patikau kaip vargonininkas, o ypač kaip dainininkas. Kai tik atvykdavo koks svečias, klebonas vesdavo jį į bažnyčią ir prašydavo mane pagroti vargonais ir pagiedoti. Svečiai nešykštėdavo man pagyrimu.

Netoliese, Potsvillo mieste, buvo gera muzikos mokykla. Aš įstojau į tos mokyklos fortepijono klasię. Pasiryžau tapti geru pianistu ir mokiausi gana rimtai, skambindamas po aštuonetą valandų per dieną. Netrukus jau atmintinai skambinau Sarvenkos sonatą, Šaminados (Schaminade) valsą, Paderevskio menuetą ir kitus dalykus.

Mano mokytoja buvo moteris, anglė. Mane, „grinorių“ (taip amerikiečiai pravardžiuoja ateivius), ji pamėgo; ypač jai patikdavo klausytis, kaip aš kalbu angliškai. (Kalbėjau silpnai, bet drąsiai).

Kartą ji mane paklausė, ką aš dirbu, kad galiu muzikos mokytis. Pasisakiau vargoninkaujas bažnyčioje. Tada ji pasiteiravo, ar aš moku dainuoti. Paaiškinau, kad mūsų bažnyčios vargonininkas (ji pati buvo protestantų tikėjimo) turi mokėti ir giedoti.

Jos paprašytas, pats sau akompanuodamas, padainavau jai St. Šimkaus „Ko vėjai pučia.“ „Vai varge, varge“ ir „Pamyliėjau vakar.“ Ji entuziastiškai mane apkabino, iš-

bučlavo iš džiaugsmo ir pasiūlė sukviesianti dainavimo dėstytojus, jei aš sutiksiąs jiems padainuoti. Aš sutikau.

Kitą kartą susitinko dainavimo dėstytojai. Jų tarpe buvo senyvas profesorius, kuris, man padainavus, pasakė:

— Jaunuoli, tavo gerklėje yra aukso kasyklos, tik semk tą aukšą.

Supratau, kad reikia mokytis dainuoti. Prisiminiau ir M. Petrausko patarimą toliau lavinti balsą, stoti kur į konservatoriją ir ją baigti. Jei aš norįs grįžti į Europą, tai juo labiau reikia turėti diplomą.

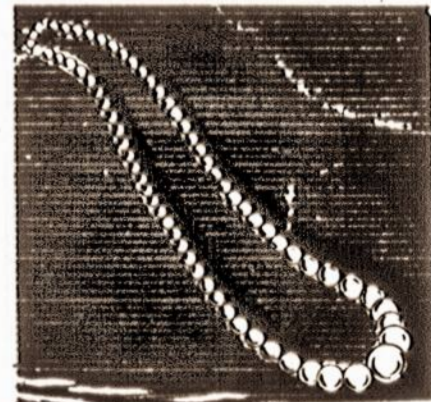
Nuo tada pradėjau daugiau dėmesio kreipti į dainavimą, kiek užleisdamas fortepijoną. Dainuoti mokiausi irgi pas pedagogę moterį. Už pamokas tekėdavo gana brangiai mokėti, bet šiam reikalui pinigų nesigalėjau.

Vargoninkauti sekėsi. Turėjau du chorus: vieną mišrų, suaugusių žmonių, kitą — jaunų mergaičių. Su choralais rengdavau vakarėlius, spektaklius, koncertus. Ėmiau statyti ir lengvesnes M. Petrausko operetes, pvz., „Adomą ir Ievą.“ Ruošdamas pasirodymams solistus, pradėjau jiems skyrium duoti ir dainavimo pamokas. Tarp kitų, pirmąjį muzikinį išsilavinimą iš manęs gavo dainininkas Jonas Butėnas, baritonas, kuris dirbo tada anglies kasyklose. J. Butėnas pasiprašė priimamas į chorą. Iš pradžių pamokęs skyrium (jo klausia buvo neišlavinta), iš vėliau — ten ir priėmiau. Jis turėjo gražų baritoną, buvo gero būdo, labai paslaugus žmogus ir neretai man pasitarnaudavo: sumontuodavo vaidinimams dekoracijas, parūpindavo buferiją. Už tai dažnai su juo atskirai dirbdavau, mokiau dainuoti liaudies dainas.

Bus daugiau

* S. Velbasio baleto studija rengia pasirodymą gegužės 12 d. Jaunimo Centro patalpose Chicagoje.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Vienybėčiai, kurie remia Vienybę

Ji Vienybės atsišaukimą padėti sukelti \$5,000 fondo skoloms už mašiną apmokėti atsiliepė visa eilė vienybėčių iš arti ir toli. Vienas pirmųjų buvo Vincentas B. Archis iš Long Beach, Californijos, kuris siūsdamas šimtą dolerių, tarp kitko rašo:

"Išpildau Jūsų prašymą. Prisiunčiu \$100. Auką skirkite, kur reikalingiausia. Man patinka kaip Jūs tvarkote mano mylimą Vienybę. Širdingai linkėjimai Jums ir visiems bendradarbiams. V. B. ARCHIS"

Iš tolimos Kalifornijos atsiliepė ir kitas Vienybės rėmėjas, tiek kartu praeityje laikraščiu padėjęs.

Siūsdamas 50 dol. auką P. Rimkus rašo:

"Sukrapščiau 50 dol. ir siunčiu Jums, norėdamas padėti laikraščiu. Suprantu, kad Vienybės reikalai Jums yra sunki našta. Ta našta juk ir mūsų mylimą Juozą be laiko prisilėgė, atimdama jo gyvybę. Linkiu Jums ištvėrmės ir sveikatos. PRANAS RIMKUS"

Marijona Strumskienė-Jokubaitienė visuomet buvo ir tebėra nuoširdi Vienybės rėmėja.

Savo laiku, kai Vienybę leido bendrovė, jos iniciatyva buvo suorganizuota moterų grupė, pasivadinti Mo-

terų Vienybė, kurios tikslas buvo padėti laikraščiu.

Moterų Vienybė dabar jau kitur savo veiklą nukreipusi, bet Marijona Jokubaitienė nepamiršta laikraščio, kai pagalba reikalinga. Siūsdama šimtą dolerių auką, Marijona rašo:

"Gaila, kad tebeturi tiek finansinių rūpesčių su Vienybė. Siunčiu savo auką, norėdama Tavo našta palengvinti." MARIJONA

Vienybė padeda ne tik Marijona, bet ir jos vyras Jurgis Jokubaitis, savo laiku buvęs laikraščio biznio vedėjas.

Jo pastangomis Vienybė yra gavusi visa eilę garsinimų, jų tarpe neseniai tilpusi iš Lenkijos importuotų likerų ir degtinų garsinimą.

Vienybė dažnai prašo savo skaitytojus "remti biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje". Republic Liquor Store tikrai verta visų vienybėčių paramos.

Vienybės bendradarbis W. M. Chase iš Hartfordo rašo:

"Ligoninėje būdamas gavau Jūsų laišką. Mane blogai nuteikė. Grįžęs namo ir atjausdamas sunkią Vienybės padėtį, siunčiu 50 dol. Vienybėi reikia paramos. Bet kiek bus tokių vienybėčių kaip a. a. S. Čverka, kurio palikimo dėka iki šiol išsilaikėte. Reikia rasti bū-

dą organizuoti rėmėjus. Prie pirmos progos pas Jus atvykusių tartis, kaip būtų galima likviduoti Vienybės skolas ir sukelti lėšų ateičiai. W. M. CHASE

Buvęs detroitietis Vincas Karpšlys, kuris dabar gyvena San Mateo, Kalifornijoje, anksčiau yra aukojęs \$10 Juozo Tysliavos "Dabar" rinkinei išleisti, vėl siunčia \$10 Vienybės mašinų fondui.

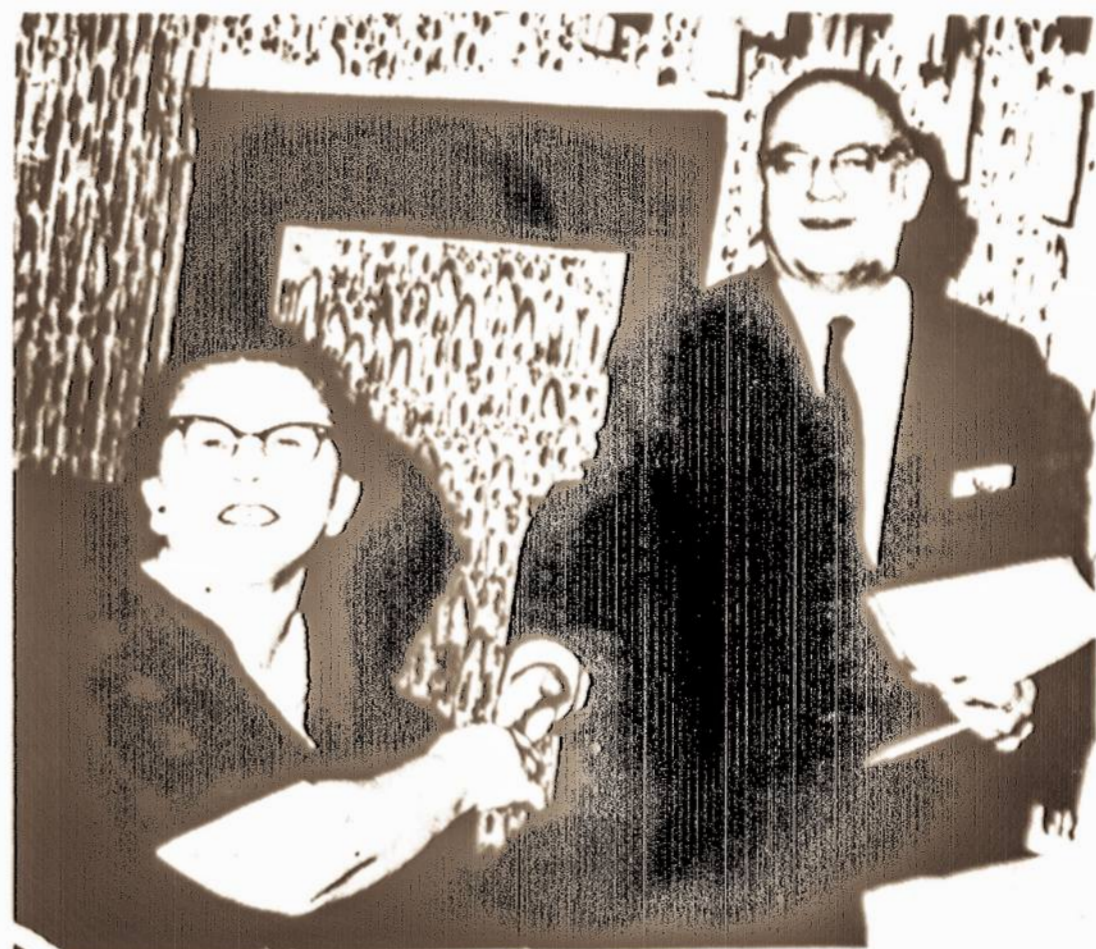
Vincas Karpšlys rašo: "Atnaujinu savo prenumeratą sekantiems metams ir siunčiu auką \$10. Linkiu Jums daug sėkmės." V. KARPŠLYS

Vienas žymiausių ir nuolatinių Vienybės rėmėjų yra advokatas Jonas B. Borden-Bagdžiūnas. Jisai Vienybėi padeda visą laiką, nuolat atsiūsdamas mažesnes ir didesnes aukas. Advokatas J. Borden-Bagdžiūnas, mūsų nuomone, yra vienas kilniausių Amerikos lietuvių dar ir dėlto, kad jisai, kaip ir Vienybės leidėjai bei redaktoriai myli Lietuvą ir Vilnių, kuriame jis lankėsi dar lenkų okupacijos laikais. Savo laiške adv. J. Borden-Bagdžiūnas rašo:

Pilnai suprantu laikraščio vargus ir rūpesčius. Su nedidele suma ateinu į pagalbą. Daug labų dienų S. Narkėliūnaitėi. Linkėdamas viso gero Tamstai ir laikraščio štabui, lieku, Jūsų,

JONAS BAGDŽIŪNAS
-BORDEN

Savo aukomis Vienybėi yra prisidėję Albinas S. Trečioškas su žmona Ieva iš New Jersey, F. Silbelus iš New Haveno, Conn. ir kiti. Apie juos plačiau kitame Vienybės numeryje.

"Stai jums vyriausia šeimininkė", - sako adv. St. Briedis, pristatydamas Galiniene, gausiai susirinkusiems LDD 7 kuopos nariams į tradicinį "margučių" balių Liet. Amerikos Piliečių Klube balandžio 27 d. Adv. Briedis buvo vakaro vedėjas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

"Heroizmas..."

Atkelta iš 4 psl.

laisves, tik neturi sąlygų kūrybiniam darbu, o svarbiausia neturi skaitytojų... Reiktų gerai pagalvoti, kuriems yra geriau: šlapus, ar anapus...

Lietuvių vardu koplytėlės Washingtono projektą iškėlęs kun. Čepukaitis 1943 m. Jam pritarė prel. Balkūnas ir konsulas Daužvardis. Trys koplytėlės jau įrengtos: Šv. Vincento dr-jos, meksikiečių ir lenkų. Meksikiečiams padėjo 3 pasiturinčios šeimos, lenkai surinko \$700,000 aukų. Svarstoma dabar ukrainams ir lietuviams. Atsiklausta 123 mūsų klebonai: 86 pritarė statyti \$325,000 vertės. Norima pavadinti Our Lady of Siluva. Tiksliau, rodos, būtų, Our Lady of Dawn of Vilnius, bet gal lenkai koją pakištų? Koplytėlę norima

įrengti 1965 metais, ir, progga, sušaukti Amerikos lietuvių kongresą.

Chicago pas dukterį atvyko 76 metų senukė motina, vilkaviškietė. Naujienų kor. rašo: Visi manė (turbut, mūsų "realistinės" spaudos paveikti), atvyks H-gota, sudžiūvusi senė, tat nustebo, kai išlėktuvo išlipo gyva, judri, švari, greitai susiorientuojanti moteris - tartum, 16 metų mergina, ne 76 metų moteris!

Senas Amerikos lietuvis veikėjas, dr. Bležis, Chicagoje, savo sukaktuvių minėjime pareiškė: Naujoji išėjvija atsivežė daug intelektualinio pajėgumo. Daug ir jaunimo, gražiai susiorganizavusio lietuviybės dvasia. Klausimas, ar ilgam toks išsilaikys, ar turės palankių sąlygų plėtotis?

Stebėtojas

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAIn 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STAgg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

Lietuvos vėliava Pavergtųjų Europos Tautų vitrinoje vis dar plevėsuoja aukštyn kojom. Kai kurie newyorkiečiai pereltą savaitę pasidarė spalvotų tos vitrinos nuotraukų. Spalvotų nuotraukų su Lietuvos vėliava aukštyn kojom aną savaitę padarė ir losangelietis akt. Kaributas.

● Anatolijus Butas ir Aleksandra Butaitė Velykų švenčių proga pas save buvo pasikvietę gausų draugų būrį. Pobūvio metu į juostas įrašyta lietuviškų dainų.

● Moterų Vienybės susirinkime V. Arūnienė, O. Budraitienė ir A. Karvelienė laimėjo dovanas už gražiausius velykinius margučius. Ta pačia proga buvo pagerbta T. Klimienė jos gimimo dienos proga, įteikiant jai tortą ir gėlių, o I. Misiūnienė apdovanota albumu už įdomius savo kelionės po Karibų sritį įspūdžius.

● Vaclovo Alksninio 60 metų amžiaus sukakties paminėjimas įvyksta gegužės 11 d., šeštadienį, Maspeth, Atsimainymo par. salėje. Sukaktuvininkui pagerbti banketą rengia Dariaus ir Girėno postas ir ALTS 1 skyrius, Pradžią 8 val.

Ona Liorentaitė-Maksimavičienė, ligšiolinė New Yorko Liet. Moterų klubo finansų sekretorė ir Lietuvių Moterų Atstovybės sekretorė, išvyko apsigyventi Chicagon, Balandžio 23 d. Onos Alekniešs rezidencijoje Richmond Hill klubietės jai surengė išleistuves ir įteikė dovanų bendro darbo prisiminimui.

● Danutė (Leskaitytė) ir Gediminas Stasai, gyv. East New Yorke, susilaukė dukrelės, kurią duotas Audronės-Reginos vardas. Tai jau antra Stasų dukrelė. Pirmoji Irena-Danutė jau eina trečius metus.

● Juozas Ginkaus mirties metinių proga gegužės 1 d. Angelų Karalienės par. bažnyčioje bus atlaikytos mišios už velionio sielą. Tą pačią dieną pamaldos bus atlaikytos ir velionio tėviškėje Joniškėje, Lietuvoje. Juozas Ginkus, newyorkietis visuomenės veikėjas ir gilus patriotas, pasimirė pernai gegužės 1 d.

● New Yorko lietuviai, kaip jau kelinti metai iš eilės, ir šiemet nedalyvavo savo atskira grupė lojalumo parade balandžio 27 d. Tarp kitų grupių iš viso dalyvavo tik keturi jų: Antanas Varnas, kuris žygiavo tautinių grupių priešakyje ir paskui per mikrofoną prie tribūnos informavo apie pražygiuojančias gretas, Vincė Jonuškaitė ir Uknevičienė kartu su kitom dviem pavergtųjų tautų moterų atstovėm nešė plakatą, o Albina Uknevičiūtė nešė Lietuvos vėliavą. Uknevičienė su dukra neseniai atvykusios į New Yorką iš Australijos. Buvo girdėti, kad turėjo susiorganizuoti ir atskira lietuvių grupė, bet kažkodėl nesusiorganizavo. Iš paskirų tautybių parade labai gražiai pasirodė ukrainai ir gudai, ypač ukrainai, kurių jaunimo buvo tiek, kad jų eiseną tęsėsi net per kelis blokus.

● Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas, sugrįžęs iš Chicagos, kur dalyvavo veiksmų pasitarime, šiuo metu rengiasi keliuoti į Europą dalyvauti Pavergtųjų Tautų savaitės minėjime Strasburge. Be to, lankysis visoje eilėje Europos sostinių, jų tarpe susitiks ir su Lietuvos diplomatais, Vacl. Sidzikauskas, kuris kartu yra ir Lietuvos delegacijos Pavergtosiose Europos Tautose pirmininkas, šiemet sukanka 70 metų amžiaus.

J. Andriušis, Haven Realty ir apdraudos agentūros savininkas, su savo bičiuliais išvyksta į Chicago ir dalyvaus ten įvykstančiame Marijampolės gimnazijos šimtmečio minėjime.

● Alice ir Stasys Karveliai, Vienybės kaimynai, praeitą savaitę buvo išvykę į New London, Conn., į savo gimnazičių vestuves.

J. Buivydas LDD 7 kuopos "margučių bankete, įvykusianė bal. 27 d. Piliiečių Klube, skelbia margučių kontesto rezultatus. Firma vietą laimėjo Aidukevičienė. Kitos dvi teko Bessie Trokonovskai. Daugiau apie banketą kt. numeryje.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Vaidai iš lojalumo parado: viršuje - Lietuvos vėliavą neša Alb. Uknevičiūtė, apačioje, A. Varnas skelbia pražygiuojančius vienetus.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

VYSKUPO BRIZGIO PRETENZIJOS Į LIETUVIO PALIKIMĄ

Newark, N.J. — Balandžio 19 d. Newarko prie uždary durų buvo apklausinėjamas vysk. V. Brizgys ryšium su jo pareikštom pretenzijom į prieš 22 metus mirusio lietuvio palikimą.

Spaudai, kurios susirinko nemažai ne tik iš amerikiečių, bet ir lietuvių tarpo, nepavyko nieko sužinoti, nes teismo sekretorius pranešė, kad informacijų tuo klausimu nebus duodama. Atrodo, kad teismo sprendimas bus priimtas vėliau.

Prieš tai apie tą bylą rašė Elizabetho ir Newarko laikraščiai. Štai ką apie tai rašė Newark Evening News balandžio 9 d.:

"Elizabeth - Lietuvis vyskupas, dabar gyvenęs Chicagoje, nori, kad Union County išdėtininkas Charles P. Bailey atiduotų jam \$25,000 iš turto Elizabetho daržininko, kuris mirė prieš 22 metus.

Vysk. V. Brizgys, Kauno Rymo katalikų arkidiecezijos arkivyskupas (iš Lietuvos), užpildė Superior Court skyriuje prašymą, kuris bus svarstomas Newarko balandžio 19 d.

Daržininkas Antanas Andrejauskas gimė Lietuvoje ir į Ameriką atvyko 1911 m. Jis Elizabetho gyveno devy-

nerius metus 69 Court St. Jįsai nuskendo vieno savaitgalio ekskursijos metu Rockaway Beach.

Būdamas nevedęs, Andrejauskas paliko \$10,000 savo gimtojo Vieviržėnų miestelio katalikų parapijai ir likusius \$9,000 padalijo tarp savo giminaičių, kurie šiuo metu jau yra mirę.

Savo testamente jįsai nurodė, kad bažnyčia panaudotų pinigus vargšų žmonių gerovei.

Bet nei bažnyčia, nei gimtinės pinigų negavo. Vietoj to jie atsidūrė Union County įstaigoje, nes jie buvo užsaldyti, remiantis II Pas. karo metu išleistu potvarkiu dėl prekybos su priešo šalimi ir dėl prezidento Roosevelto pasirašyto draudimo siųsti pinigus į Lietuvą.

Teismo sprendimu, teismo vietininkas tuos pinigus turėjo laikyti, ligi juos galima bus panaudoti lietuvių ir ir bažnyčios naudai, kaip buvo numatyta mirusiojo testamente.

1949 m. Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke bandė tuos pinigus gauti, bet teismo vietininkas netapo įtikintas, jog tie pinigai pateks tuo būdu bažnyčiai, ir

taip pinigai pasiliko jo globoje.

Po dešimties metų, dabar jau \$25,000 suma, \$6,000 padidėjus susirinkus procentams, po tam tikrų nutarimų tapo pervesta į Union County kaip "unclaimed monies."

Bet dabar vyskupas, kuris Lietuvą paliko 1948 m. (čia, turbūt, klaida, nes vysk. Brizgys iš Lietuvos yra išvykęs kartu su visais pabėgėliais, taigi, 1944 m. Vėrtėjas), tvirtina, kad jis turi gauti tuos pinigus, nes jis turi pilnutinę jurisdikciją visais nuosavybės klausimais, liečiančiais jo arkidieceziją Lietuvoje, kur ta parapija yra. Ir jįsai turi tam paliudijimą, patvirtintą Vatikano valstybės sekretoriaus.

Vyskupas toliau kaip papildomą įrodymą prideda tvirtinimą, kad JAV niekad nepripažinusios "prievartinio Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą" II Pas. karo metu.

Bet H. Lee Sarokin, apylinkės prokuroro asistentas, įrodinės teismui, kad apylinkė neturi "pakankamų informacijų" dėl vyskupo jurisdikcijos. Sarokin taipgi pridės, kad jis "netgi nešąs tikras, jog JAV nepripažįsta prievartinio Lietuvos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą."

Lithuanian Bishop Claims \$25,000 Willed to Church

Antraštė iš Newark Evening News

VIENYBĖ, 1963 m. balandžio 26 d.